

Samen met medewerkers van politie, Belastingdienst en energiebedrijf stappen een officier en twee parketsecretarissen door een Bossche wijk. Actiedag tegen hennepcriminelen. 'Kijk, kalkaanslag op de potten.'

OPERATIE

'Kwekerijen oprollen en inzicht krijgen in de georganiseerde criminaliteit'

SNEEUWVLOK

Willem Bos, officier van justitie in Den Bosch, stapt over wat kinderspeelgoed op de overloop van eerste verdieping van de woning. Dan klimt hij de trap naar de tweede verdieping op, voorafgegaan door een ervaren lid van het hennepteam van de politie. De tussenwoning in de Bossche achterstandswijk is krap, en het trappenhuis navenant. De politieman en de officier lopen voorzichtig naar boven, zonder veel aan te raken om eventuele sporen niet te verstoren. Er hangt een zware, weeë lucht: onmiskenbaar hennep. De stijgende temperatuur duidt daar ook op. Op de smalle overloop in de kapverdieping van de woning staan een wasmachine en een droger. De rest van de zolderruimte is afgeschermd met een dik plastic gordijn. Willem Bos schuift het opzij en onthult een professioneel opgezette hennepkwekerij op een oppervlakte van zo'n kleine vijf bij vier meter. De toppen van de planten naderen de warme lampen die erboven hangen. De hennepplanten staan dicht op elkaar en zien er gezond uit. De felle kleur groen van de bladeren en de hoge temperatuur geven een tropische sfeer. 'Kijk, kalkaanslag op de potten', wijst de politieman. In een nis tegenover de wasmachine liggen zakken oude potgrond met wortelresten. 'Ja, dat duidt op eerdere oogsten', beaamt Bos. 'Jammer dat er geen lege jerrycans van voedingsstof staan', vindt de politieman. 'Dat is de mooiste aanwij-

zing voor eerdere oogsten. Eén lege jerrycan staat voor 121 tot 152 gevoede planten.'

Probleemwijken

De woning is een van de zeventien woningen in de wijk in Den Bosch waar op een koude dag in december 2011 een grote actie plaats vindt tegen de georganiseerde hennepcultuur. De actie, "Operatie Sneeuwvlok" genoemd, wordt geregisseerd door de Brabantse Taskforce B5, een samenwerkingsverband van gemeenten, politie en justitie (zie kader). Er doen 165 personen aan mee: zes operationele teams en een flexteam om de woningen in te gaan, verkeerspolitie, wijkagenten, hondengeleiders, een aanhoudingseenheid, drie verhoorteam, en de officier van justitie met twee parketsecretarissen. 'Bij het ontmantelen van hennepkwekerijen proberen we bepaalde patronen te ontdekken', vertelt officier Willem Bos. 'Onze ervaring is dat in vergelijkbare probleemwijken als deze regelmatig hennepkwekerijen worden aangetroffen, en dat we van het bestaan daarvan vaak via meldingen van burgers op de hoogte raken. Opvallend is dat in dit jaar in deze wijk maar één kwekerij is opgerold. Er zijn nauwelijks meldingen. Dan zijn er twee scenario's: er zijn hier gewoon niet of nauwelijks kwekerijen. Of ze zijn er wel, maar men is hier niet meldingsbereid. Men verlinkt elkaar niet en is

solidair met elkaar.' Omdat uit nader onderzoek bleek dat uitkeringsinstanties, de belastingdienst, leerplichtambtenaren, bouw- en woningtoezicht en andere gemeentelijke diensten in de betrokken achterstandswijk actief waren werd besloten de Taskforce B5 in te schakelen en gezamenlijk op te treden. Om eventuele hennepkwekerijen op het spoor te komen riep het openbaar ministerie de hulp van Defensie in. Onbemande verkenningsvliegtuigjes, Ravens genaamd, uitgerust met speciale warmtebeeldcamera's, legden vast in welke woningen de temperatuur hoger dan in andere was. Een letterlijke hotspot-meting. Gecombineerd met informatie over ongebruikelijk elektriciteitsverbruik van netbeheerder Enexis leverde dat 17 adressen op waar wel eens een hennepkwekerij zou kunnen zijn.

'Let's rock 'n roll'

De algemeen commandant van de actie start de briefing om acht uur 's ochtends op het hoofdbureau in Den Bosch. 'Dit soort acties vindt tot nu toe vaak plaats op woonwagencentra. Die zetten we af zodat we geen pottenkijkers hebben. Vandaag wordt het anders, want we opereren in een gewone wijk, een gebied dat vrij toegankelijk is en blijft, ook voor de pers.' Verschillende journalisten en cameramensen zouden in

'De vliegtuigen hebben duidelijk warmtebronnen aangetroffen; dat middel werkt uitstekend'

de loop van de dag dan ook een kijkje komen nemen. De projectleider van de Taskforce benadrukt dat het niet alleen gaat om het oprollen van hennepkwekerijen, maar ook, en zelfs vooral om inzicht te krijgen in de georganiseerde criminaliteit die daar achter zit. Hij vraagt de deelnemers aan de actie om dat in het achterhoofd te houden. 'Dan worden wij effectiever en daadkrachtiger bij de bestrijding van georganiseerde criminaliteit.'

De algemeen commandant besluit de briefing met een uitnodigend 'Let's rock 'n roll!' Hierop gaan de zes teams de wijk in, die voor de gelegenheid in vier ►

sectoren is verdeeld. Elk van de zes teams beschikt over een of meer leden van het hennepteam van de politie, die veel ervaring hebben. 'We verwachten fase rust, maar het zou fase onrust kunnen worden', zegt de verantwoordelijke man van het hennepteam. 'En mocht het tot fase escalatie komen, dan zijn er ME'ers paraat. Maar we hopen en verwachten dat dat niet nodig is.' De officier van justitie is er bij om vragen te beantwoorden van de politie, de nodige beslissingen te nemen en te kijken wat er eventueel nog meer aan de hand is in de panden waarvan de aanwezigheid van een hennepkwekerij wordt vermoed. 'Het is de eerste keer dat we op deze schaal op basis van gesignaleerde warmte en buitengewoon stroomverbruik zo'n actie doen en panden binnentreden. Het bijzondere van het gemeten stroomverbruik is dat de geconstateerde pieken overeenkomen met de stroom die nodig is voor een hennepkwekerij: twaalf uur licht per etmaal om het groeiseizoen na te bootsen. Wij vinden dat die twee factoren, warmte en stroomverbruik, voldoende verdenking voor overtreding van de Opiumwet opleveren,' zegt Willem Bos.

Kwekerijen

Zeventien adressen voldoen aan de twee criteria: meer warmte dan gebruikelijk gemeten door de vliegtuigjes

én een ongebruikelijk hoog elektriciteitsgebruik. Afgesproken is dat de politie bij het aantreffen van een hennepkwekerij de bewoners aanhouden, tenzij er redenen zijn om dat niet direct te doen, bijvoorbeeld als er een kind thuis is en geen opvang geregeld kan worden. Verder wordt het energiebedrijf en het vernietigingsbedrijf gewaarschuwd. Sporen worden veiliggesteld en er wordt gekeken naar aanwijzingen voor eerdere oogsten. Bij het ontdekken van andere strafbare feiten moeten de politiemensen overleggen met het regionaal commandoteam, dat op het politiebureau aanwezig is, en vervolgens met officier van justitie Bos, die zelf ook mee op pad gaat in een auto van het parket, vergezeld door twee parketsecretarissen.

In de eerste twee woningen is het direct al raak: een ontmantelde kwekerij en een kwekerij die nog in gebruik is. Op de zolder waar de kwekerij inmiddels is verdwenen ligt nog een grondzeil van 4.75 bij 3.75, zo meet een politieman op. 'Er staan ongeveer vijftien planten per vierkante meter', zegt hij. 'Uit het grondoppervlak leiden we af wat er vermoedelijk heeft gestaan. Ook lampen, als die er nog hangen, geven een aanwijzing: gemiddeld staan er zestien planten onder een lamp. Veertig planten geven gemiddeld een kilo oogst. Volgens de norm van Bureau Ontneming Openbaar Ministerie, B00M, is de opbrengst per kilo

'Als er brand uitbreekt kun je blussen wat je wilt, maar de kabels blijven vonken'

€ 3.280.' Gemiddeld zijn er vijf oogsten per jaar. Een rekensom leert dat een kweker met 200 planten vijf kilo oogst per keer hebben, en dat vijf keer per jaar: 25 kilo in totaal. Dat staat voor een waarde van € 82.000 per jaar. 'Minus de investering en een eventuele afdracht aan anderen, want het gaat vaak om georganiseerde criminaliteit', merkt een politieman op.

In het pand waar de kwekerij nog intact is, is een van de bewoners thuis. Zij belt haar vader om haar kind op te vangen en gaat dan mee naar het bureau. 'Ach, ze moeten toch wát', bromt de vader als hij bij de woning is gearriveerd. 'Je wilt toch een extraatje voor de kinderen.'

In een pand dat positief (op de aanwezigheid van een hennepkwekerij) wordt bevonden inspecteert een medewerker van het energiebedrijf de meterkast. 'Linke soep', zegt hij. 'Dit is een extreem gevaarlijke situatie. Hier zijn twee kabels om de zekering heen doorgetrokken. Een normale zekering in een stoppenkast is 25 Ampère; gaat het mis, dan slaat de stop door. Maar nu de kabels buiten de zekering om gaan heb je alleen de zekeringen op straat, die zijn 160 Ampère. Als er boven brand uitbreekt kun je blussen wat je wilt, maar de kabels blijven vonken, die krijg je niet uit. Gelukkig zie je zo'n situatie als in deze meterkast niet vaak.'

Brandgevaar is levensgroot aanwezig, want volwassen planten groeien tot aan de warme lampen. Zijn de planten groot genoeg, dan treedt het stadium van droging in, nog aan de planten, dus voordat de toppen van de planten worden geknipt.

Resultaten

Aan het einde van de dag maakt de officier de balans op: er zijn in zeven woningen hennepkwekerijen of restanten van kwekerijen aangetroffen, tien aanhoudingen verricht en vier auto's in beslag genomen. Er zijn negen eerdere oogsten geconstateerd. De Belastingdienst heeft beslag gelegd op twee bankrekeningen en drie bedrijfsbezoeken ingesteld. De kwekerijen zijn ter plaatse ontmanteld en vernietigd.

In een van de panden werden vuurwapens aangetroffen, die in beslag zijn genomen.

Goede resultaten, hoewel het vreemd is dat in tien van de zeventien woningen niets is aangetroffen. Een van de parketsecretarissen: 'In sommige van die woningen was wel een verklaring voor de warmte die gesignaleerd is, bijvoorbeeld een atelier of werkkamer op zolder waar veel en laat werd gewerkt.' Officier van justitie Bos: 'De vliegtuigen hebben duidelijk warmtebronnen aangetroffen en in die zin heeft dit middel uitstekend gewerkt. De moeilijkheid is nu nog de interpretatie van de warmtebron en het verhoogde energiegebruik. We willen een verdiepingsslag aanbrengen in de interpretatie van de warmtebeelden en van het verhoogde energieverbruik, zodat dat we meer resultaten behalen bij een dergelijke actie.' ◀

Tekst: Henriette van Wermeskerken

Foto's: ANP / Pierre Crom, ANP / Jurriaan Brobbel

Taskforce B5

De Taskforce B5, een samenwerkingsverband van de vijf grote Brabantse steden: Helmond, Den Bosch, Tilburg, Breda en Eindhoven, het ministerie van Veiligheid en Justitie, het Openbaar Ministerie, de Belastingdienst en de drie Brabantse politiekorpsen, wil de georganiseerde criminaliteit in Brabant terugdringen door een geïntegreerde aanpak. Door een georganiseerde overheid tegenover de georganiseerde criminaliteit te stellen zal de bestrijding effectiever zijn, zo is de verwachting. In december 2011 waren de resultaten van de Taskforce B5 als volgt: 1.265 verdachten aangehouden, 800 hennepkwekerijen ontruimd, 7 vrijplaatsen aangepakt, beslag gelegd op 4 miljoen euro. Verder zijn er 4 criminele samenwerkingsverbanden aangepakt, 7 onderzoeken zijn operationeel en 3 zijn in voorbereiding. In december zei minister Opstelten tijdens een overleg in de Tweede Kamer dat de manier waarop de Taskforce sinds een jaar de criminele hennepsteelt in Brabant bestrijdt een voorbeeld moet zijn voor de rest van Nederland.